

ANGOL ESEMÉNYEK.

Írta: GÉMESSY ARANKA, London.

Hyde-Park, 1910. július 23. Ez a dátum nemcsak az angol suffragettek évkönyvében lesz megörökítve, hanem méltán szerepelhet majd a világtörténelemben is, mint a leghatalmasabb demonstrációk napjainak egyike. Mr. Asquith, az angol miniszterelnök, mikor július 12-én az angol nők szavazatjogát tárgyaló törvényjavaslatot másodszer olvasták, ellene szavazott. Ervei között többek között az is szerepelt, hogy a közvélemény, sőt a nők maguk sem kívánják a szavazati jogot. Evvel a kijelentésével kétségkívül nagy szolgálatot tett az „Antisuffragett”-ek ligájának, melynek jelszava „Women do not want the vote”, de egyúttal alkalmat szolgáltatott az ügyökért küzdő nőknek, hogy napnál is fényesebben bizonyítsák be, miszerint nemcsak a nők, hanem a közvélemény is kívánja a nők szavazati jogát. Ezen kijelentés alapján indultak meg az előkészületek a július 23-án délután tartott demonstrációra. Hogy némi fogalmunk legyen az egész dolog óriási arányairól, mindenképp azt kell megmondanom, hogy a demonstráció rendezése 1000 £-be került, mely összeget az utóbbi napok nyilvános gyűlésein szedték össze, bizonyosságául annak, hogy az angol nők nemcsak kívánják ügyük diadalát, hanem áldozni is tudnak érte.

Mrs. Pethick Lawrence a demonstrációt megelőző egyik meetingen megjegyezte, hogy London nagy város ugyan, de mi képesek vagyunk rá, hogy e nagy város minden lakója megtudja, mit tervezünk július 23-ára. És úgy is lett. Az utcák kövezetén minden lépésénél ott látta az ember krétával fölírva a nevezetes napot; az utcasarkokon esőben, szélben, napsugárban ott álltak a suffragettek és árulták újságjaikat, melyek a demonstráció részletes programját közölték; huszonhárom automobil, melyet a tagok bocsátottak az egyesület rendelkezésére, a mostanában nagyon is

népszerű lila-fehér-zöld színű zászlókkal díszítve járta az utcákat reggeltől estig, óriási plakáttal ékesítve, mely természetesen a Hyde-Park-beli demonstrációt hirdette.

Bár mostanában esős, zimankós, ködös képe van Angliának, szombaton délután verőfényes, derült időben gyülekeztek a menetben résztvevők a megjelölt helyeken. Két óriási menet indult egy időben a város keleti és nyugati részéből, hogy azután a Hyde-Parkban találkozzanak. Bámulatos dolog, hogy mire képes az okos és megfontolt rendezés. A 20,000 résztvevő mindegyike tudta, hol a helye, sehol tolongás, lárma nem volt. Felejthetetlen lesz ez a menet mindenkinek, aki látta.

Külön vonultak fel sárga zászlójuk alatt az ügyükért börtönt viselt nők, külön az éhségsztrájkban résztvettek. Saját zászlóik alatt, ünnepies csendben, elszánt kifejezéssel szemükben sorakoztak egymásután a munkásnők, magántisztviselők, üzleti alkalmazottak, tanítónők, színésznők, doktorok százai és ezrei. Az idegenek csoportjában a világ minden művelt nemzete képviselve volt. A norvég nők büszkén lengették zászlójukat, melyre nagy betűkkel volt fölírva, hogy a szabad Norvégia megadta asszonyainak a választójogot. Óriási csoport képviselte Dél-Afrikát és Amerikát; majd Ausztrália és Newzeeland következtek. Utánuk Németország, Franciaország, Dánia, Magyarország, Ausztria, Itália, Oroszország, Írország saját nemzeti zenekarával, gyönyörű népies viseletbe öltözött nőivel.

Mr. Lloyd George nem szavazhatott a törvényjavaslat mellett, mert nem találta azt eléggé demokratikusnak. Annyival csodálatosabb tehát, hogy Anglia legdemokratikusabb szervezete, az Independent Labour Party nincs hasonló nézeten és saját zászlója alatt elküldötte képviselőit, hogy ők is vegyenek részt a menetben.

Az utcák során érdeklődő és kíváncsi emberek százazrei álltak sorfalat. Az anyák elhozták gyermekeiket s a kis teremtesek olyan lelkesülten kiabálták a hurránkat, mintha legalább is tudták volna, miről van szó.

Ezelőtt néhány évvel, mikor 13 elszánt asszony kiment a parlament elé tüntetni, 600 rendőrt küldtek ki ellenük. Ma sem kellett több s azoknak sem volt más dolguk, mint hogy leintsenek egy-egy jókedvű inasgyereket, aki püsszegés és fütyülés által akarta magát feltűnővé tenni.

Mire a két menet a Hyde-Parkba ért, a pázsitot megszámlálhatatlan tömegek lepték el, férfiak és nők újabb ezrei, úgy hogy a 40 szónoki emelvény körül több mint 250.000 ember csoportosult.

Az angol nőmozgalom annyi kitűnő szó-

nokot termelt, hogy a 40 emelvény mindenikére jutott 2-3.

Félhétkor kürtszó jelezte, hogy itt a határozat kimondásának ideje. Ebben a percben minden szónok felszólította hallgatóit, nyújtsák fel kezüket, akik kívánják a nők szavazatjogát. S ebben a percben száz meg százezer kéz emelkedett fel a levegőbe és százezerszeres éljen vitte hírül Mr. Asquithnak, hogy a nép igenis kívánja a nők jogát, hogy a férfiak igenis hajlandók a nőket magukhoz hasonló polgároknak elismerni és hogy ha a parlament igazán a nép akaratát képviseli, amit bizonyít az a 109 szavazattöbbség, mellyel a törvényjavaslat a második olvasáson keresztülment, akkor neki nem szabad a nép akarata és kívánsága elől elzárkózni. És nem is fog elzárkózhatni. Legföljebb halaszthatja a dolgot. Legföljebb nem teljesíti az angol nőknek azt a türelmetlen, a hosszú várakozás folytán türelmetlen, kívánságát, hogy a törvényjavaslatot a jelen szesszióban emeljék törvénné. De soká már nem zárkozhatik előle.

Immár egy olyan szervezett, hatalmas testülettel áll szemben, mely hajdani nevetséges, kigúnyolt voltából politikai hatalommá emelkedett, politikai hatalmának teljes tudatában van, azt használni tudja és akarja is. És ennek a hatalmas testületnek minden tagja rendületlenül áll helyén, készen minden áldozatra az igazság szent nevében. Nem fél, nem csügged senki.

A nap fölkelőben van!